

5ส ทำอย่างนี้ถึงจะต่อเนื่อง

พื้นฐานของการทำ 5ส ①

พื้นฐานของ 5ส คือ 3ส

- **สะสาง (Seiri)** แยกสิ่งที่จำเป็นและสิ่งที่ไม่จำเป็นออกจากกันจากของที่มีอยู่หลากหลายเป็นจำนวนมาก แล้วจัดการกับสิ่งที่ไม่จำเป็น
- **สะดวก (Seiton)** ขั้นต่อไปของการทำสะสาง เป็นการทำให้สิ่งที่จำเป็นอยู่ในสภาพที่ไม่ว่าเมื่อใดไม่ว่าใครก็สามารถนำออกมาใช้ได้
- **สะอาด (Seisou)** การทำให้อยู่ในสภาพที่ไม่มีขยะ ไม่มีสิ่งปนเปื้อน
- **สุขลักษณะ (Seiketsu)** การรักษาให้อยู่ในสภาพที่ไม่มีขยะ ไม่มีสิ่งปนเปื้อน
- **สร้างนิสัย (Shitsuke)** การสร้างให้เกิดนิสัยรักษาเรื่องที่ถูกกำหนดไว้แล้วอย่างถูกต้อง

ความหมายของ ๓ กับ 5 ตัว

ถึงแม้จะคิดว่า **เข้าใจ และรู้** ในเรื่อง 5ส แล้ว แต่อาจเกิดความเข้าใจผิดที่คาดไม่ถึง หรือไม่รู้อย่างแท้จริงได้ สิ่งสำคัญ คือ ทุกคนในสถานปฏิบัติงานมีความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับ 5ส ก่อนอื่น เริ่มจากการทำความเข้าใจความหมายของ 5ส หากทำการอธิบาย **อักษร ๕ ทั้ง 5 ตัว** จะเป็นไปตามที่แสดงด้านบน

ละลาบ กับ สะดวก สะอาด กับ สุขลักษณะ:

ภายใน **อักษร ๕ ทั้ง 5 ตัว** สามารถคิดเป็นคู่ๆ ได้ คือ **สะสาง กับ สะดวก สะอาด กับ สุขลักษณะ**

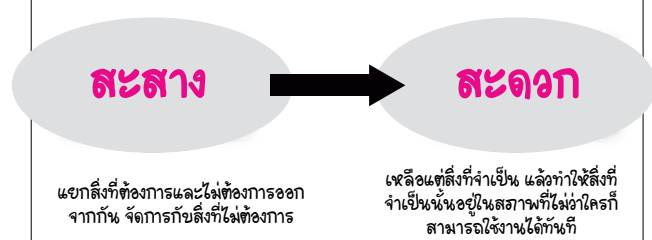
➢ **เริ่มจาก สะสาง** แยกสิ่งที่จำเป็นและสิ่งที่ไม่จำเป็นออกจากกัน แล้วจัดการกับสิ่งที่ไม่จำเป็น หรือนำไปเก็บรักษาไว้ที่โกดังเก็บของชั่วคราว

ยกตัวอย่าง การทิ้งเอกสารหรือข้อมูลที่ไม่จำเป็น แยกเครื่องมือที่ใช้งานได้กับเครื่องมือที่ใช้งานไม่ได้แล้วออกจากกัน แล้วทำการซ่อมแซมเครื่องมือที่ใช้งานไม่ได้แล้วหรือนำไปทิ้ง เป็นต้น

➢ **ต่อไป คือ สะดวก** หลังจากทิ้งไปแล้วจะเหลือแต่สิ่งที่จำเป็น ดำเนินการให้อยู่ในสภาพที่สามารถนำมาใช้งานได้ทันที

ยกตัวอย่าง ทำการกำหนด **ตำแหน่งวาง** ของสิ่งที่จำเป็น แล้วแสดงให้เห็นว่า **อะไร อยู่ที่ไหน** เป็นต้น มีผลทำให้ไม่ต้องเที่ยวตามหาที่นั่น ที่นี้

ทำการสะสางแล้วต่อด้วยสะดวก

ทำความสะอาด

➢ **หลังจากนั้น สะอาด** คือ การทำความสะอาด รวบรวมขยะแล้วนำไปทิ้ง ทำความสะอาดคราบเงาๆ ทำให้สวยงาม

➢ **สุขลักษณะ** หมายถึง เมื่อทำความสะอาดแล้ว ผลที่ได้คือเกิดความสวยงาม และมีสุขลักษณะ สามารถคิดได้ว่าสะอาดและสุขลักษณะเป็นคู่กัน นั่นคือ หาก **ทำความสะอาด** อย่างเต็มที่และตั้งใจ จะทำให้กลายเป็นสภาพที่มีสุขลักษณะโดยอัตโนมัติ

3ส คือ กิจกรรมที่มีการใช้มือและขยับร่างกายอย่างแท้จริง

ใน 5ส มีกิจกรรมที่ใช้มือ ขยับร่างกาย และดำเนินการอย่างแท้จริง คือ 3 เรื่องต่อไปนี้

- ① สะสาง
- ② สะดวก
- ③ สะอาด

การทำ **กิจกรรม 5ส** หมายถึง การทำ **3ส** นั่นคือ **สะสาง สะดวก สะอาด**

พื้นฐานของการทำ 5ส ②

การทำ 3ส ซ้ำแล้วซ้ำอีก

ด้วยการทำซ้ำแล้วซ้ำอีกจึงเกิด

การทำกิจกรรม 5ส หมายถึง การทำ 3ส คือ การทำกิจกรรม **สะสาง สะดวก สะอาด** ซ้ำแล้วซ้ำอีก จุดสำคัญ คือ **การทำซ้ำแล้วซ้ำอีก**

๑ การทำกิจกรรมสะสางซ้ำแล้วซ้ำอีก

ถึงแม้จะทิ้งสิ่งที่ไม่จำเป็นไปแล้ว ก็จะมีเอกสารของงานใหม่ ข้อมูลใหม่ วัสดุหรือชิ้นส่วนใหม่เพิ่มเข้ามาเรื่อย ๆ ถ้าไม่มีการทิ้งสิ่งที่ไม่จำเป็นของงานที่ดำเนินการเสร็จสิ้นไปแล้ว จะทำให้ไม่มีที่ว่างสิ่งใหม่ นอกจากนี้ หากมีสิ่งที่ไม่จำเป็นจำนวนมาก จะเกิดความลำบากในการค้นหาสิ่งจำเป็นที่อยู่ภายในนั้น

๒ การทำกิจกรรมสะดวกซ้ำแล้วซ้ำอีก

กำหนดตำแหน่งวางสิ่งจำเป็น นำไปคืนในตำแหน่งนั้นหลังจากใช้งานแล้ว หากไม่นำกลับคืน จะกลายเป็นว่าต้องค้นหาโดยไม่รู้ว่าจะอยู่ที่ใด หากไม่ทำการ **นำกลับไปคืนหลังใช้งาน** ซ้ำแล้วซ้ำอีก ก็จะไม่ผล

๓ การทำกิจกรรมสะอาดซ้ำแล้วซ้ำอีก

ถึงจะทำความสะอาด แต่หลังจากนั้นจะเกิดคราบเปื้อน มีฝุ่นผงมาสะสม หากไม่ทำซ้ำแล้วซ้ำอีกก็ไม่มีควมหมาย

เดือนที่แล้วทำกิจกรรม 5ส อย่างเอาจริงเอาจัง

เดือนนี้ไม่ได้ทำ ถ้าเป็นอย่างนี้ก็จะกลับไปสู่สภาพเดิม หาก

คุณผลลัพธ์เพียงอย่างเดียว จะเหมือนกับที่ไม่ได้ทำอะไรเลยตั้งแต่แรก แต่ด้วยการทำซ้ำแล้วซ้ำอีก จะทำให้ **ผลลัพธ์ของกิจกรรม 5ส** แสดงออกมา

5ส ถูกพูดถึงว่า

“ทั้งที่เป็นเรื่องง่าย แต่ทำไม่ได้”

“เรื่องที่เป็นเรื่องปกติ กลายเป็นเรื่องยาก”

แต่หากกล่าวอย่างถูกต้อง จะได้ว่า

“เป็นเรื่องง่าย แต่ไม่สามารถทำซ้ำแล้วซ้ำอีกได้”

“การทำเรื่องปกติซ้ำแล้วซ้ำอีก เป็นเรื่องยาก”

โดยทั่วไปถึงแม้จะทำได้ แต่พองานยุ่งก็จะผลัดไปทำในภายหลัง หรือทำลวก ๆ ด้วยเหตุนี้ ทำให้ยุ่งมากขึ้น หลังจากนั้น จะทำกิจกรรม 5ส เป็นบางครั้งในเวลาที่ดีออก แต่กลายเป็นว่าไม่ได้ทำในที่สุด

การทำบ้าง ไม่ทำบ้าง การทำ **กิจกรรม 5ส จะไม่ได้ผล** จุดสำคัญของการทำ **กิจกรรม 5ส** ที่ได้ผล คือ การทำซ้ำแล้วซ้ำอีก ทุกเดือน ทุกสัปดาห์ ทุกวัน โดยไม่มีการหยุดชะงัก

อ่าน ต่อฉบับหน้า

การทำกิจกรรม 5 ส นั้น

คือ การทำกิจกรรมสะสาง สะดวก สะอาด ซ้ำแล้วซ้ำอีก

สมัครสมาชิกวารสาร Creative & Idea KAIZEN

ฟรี สมุดนิทานรัก

หรือสมัครสมาชิก 5 ก้อน

ฟรี 1 ก้อน

สอบถามรายละเอียดการสมัครสมาชิกได้ที่ :
ฝ่ายลูกค้าสัมพันธ์สมาชิกรับผิดชอบ
โทรศัพท์ 0 2258-0320-5 ต่อ 1740

ที่มา: วารสาร Creative & Idea Kaizen ฉบับที่ 42 เดือนมีนาคม 2553